

АНАЛІЗ МЕТОДОЛОГІЇ ТА МЕТОДИК НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Мамонько Д.В.

Науковий керівник – ст. викл. Митцева О.С.

Харківський національний університет радіоелектроніки
(61166, Харків, просп. Науки, 14, каф. філософії, тел. (057) 702-14-86)
e-mail: dasha.mamonko@nure.ua

This article is devoted to the problems of analysis of methodology and methodology is conducted in the work scientific and pedagogical research. The theoretical and practices methods are analyses. Especially attention is devoted to the pedagogical methods of decision.

Як і будь-яка наука, що вивчає закони розвитку суспільства, природи, людини в цілому, його мислення, поведінку, педагогіка користується різними методами дослідження для свого подальшого розвитку.

Основою всіх методів і методик досліджень про людину є загальний філософський підхід – діалектичний, що означає, що всі педагогічні факти, явища, процеси потребують того, щоб їх розглядати в русі, постійній зміні, зв'язку та взаємозалежностях, що є рушійною силою будь-якого педагогічного феномена є боротьба і єдність протилежностей, що дозвіл їх відбувається через перехід кількості в якість, заперечення, і будь-яке тлумачення всього, що відбувається дається діалектичне.

Облік ідеального, духовного в процесах педагогічного впливу має все більше і більше значення. Воно позначається на вирішенні теоретичних і практичних завдань виховання.

Наука та педагогіка використовують в загалом методи: теоретичні, математичні, кібернетичні, статистичні та інші. Специфічні методи застосовуються тільки в педагогіці.

Теоретичні методи. Він застосовується з метою вивчення стану питання в минулому і в сучасній літературі, в творчому доробку попередніх поколінь, в творчості окремих найбільш їдких представників.

Метод моделювання педагогічних ситуацій, процесів, являє собою наглядовообразну характеристику досліджуваного за допомогою схем, креслень, словесних характеристик, матриць, символів, математичних формул та інше.

Аналіз причинно-наслідкових зв'язків полягає в тлумаченні явищ причини і слідства з метою управління ними таким чином, щоб відкрити найбільш оптимальні шляхи і засоби закріплення позитивного і уникнути, нейтралізувати негативні.

Практичні методи. Ці методи науково-педагогічних досліджень включають в себе педагогічне спостереження, експеримент (навчальний), бесіди, анкетування, інтерв'ювання, вивчення творчих робіт учнів та

різного роду документації, що регламентує навчально-виховні заходи і діяльність школи, вузу, установи в цілому.

Спостереження. Сутність науково-педагогічного спостереження полягає в тому, що вчений вивчає педагогічне явище в природних умовах його проходження, ніяким чином не втручаючись в його перебіг, а аналізуючи і роблячи висновки про його цінності.

Метод наукового спостереження широко використовується в педагогічних дослідженнях, як і в багатьох інших науках. Цей метод дозволяє простежити послідовність багатьох педагогічних явищ, співвіднести між собою окремі дії і вчинки вчителя, учня, керівника гуртка, спосіб їх роботи, зіставити між собою його окремі елементи, не втручаючись в сам процес. Особливе значення метод спостереження має при вивченні і узагальненні передового досвіду з метою його поширення.

Педагогічний експеримент. Сенс цього методу полягає в спеціальній організації педагогічних явищ з метою їх ретельного вивчення і визначення педагогічної спроможності перевіряться прийомів, методів, форм та інше.

Констатуючий експеримент проводиться з метою визначення рівня і якості знань, умінь або вихованості певних норм поведінки для того, щоб мати ясну картину досягнутого рівня розвитку до початку роботи над новим, досліджуваним змістом, методом, прийомом.

Статистичні та математичні методи останнім часом все ширше застосовуються в педагогічних дослідженнях. Виявилося, що ці методи дають можливість більш правильно оцінити хід і результати того чи іншого педагогічного явища, процесу, визначити перспективи його розвитку. В даний час використовуються і кібернетичні методи. Цілком очевидно, що наявність зворотного зв'язку від досліджуваних до дослідника, своєчасний облік їх, коригування одержуваних даних значно прискорить процес вивчення складних навчально-виховних процесів.

Анкетування й інтерв'ювання. Запозичене педагогікою з соціологічних досліджень, ще більше розширює можливості відкриття нових законів і закономірностей виховання, навчання, освіти, самовиховання і самоосвіти.

На думку багатьох вчених, в процесі науково-педагогічних досліджень потрібно застосовувати якомога більше методів, що послужить підставою для серйозних педагогічних узагальнень, їх об'єктивності. Знання і використання основних перерахованих методів дослідження в галузі педагогічних наук має бути не тільки надбанням вчених, але і практичних працівників.

Перелік використаних джерел

1. Нечепоренко Л.С. Методологічні засади Теорії і практики педагогічної майстерності. Монографія. Х. : Видавничий центр ХНУ, 2004. – 128 с.